



Jean Monnet Chair
Uniwersytetu Jagiellońskiego

EWOLUCJA WPZiB TRAKTAT Z LIZBONY

TL – ZMIANY W WPZiB

1. Likwidacja struktury filarowej UE - włączenie WPZiB do działań zewnętrznych UE
2. Ustanowienie urzędu WPU
3. Ustanowienie ESDZ
4. Zmiany w prawie do inicjatywy
5. Zmiany w katalogu instrumentów prawnych
6. Zmiany w mechanizmie decyzyjnym (rozszerzenie zakresu stosowania KWG)
7. Zmiany w finansowaniu WPZiB oraz WPBiO (fundusz początkowy)

DZIAŁANIA ZEWNĘTRZNE UE

1. Wspólna polityka handlowa
2. Współpraca gospodarcza, finansowa i techniczna z PT, z wyłączeniem PR
3. Pomoc rozwojowa dla PR
4. Pomoc humanitarna
5. Sankcje UE
6. Stosunki dyplomatyczne z OM i PT
7. Umowy międzynarodowe
8. WPZiB/WPBiO

WYSOKI PRZEDSTAWICIEL UNII

1. W miejsce WP oraz komisarza ds. stosunków zewnętrznych powołany zostaje urząd WPU
2. Wybierany na 5 lat przez RE w trybie kwg za zgodą przewodniczącego KE. Podobnie odwoływany. Ponadto sam przewodniczący KE może zażądać odwołania WPU przez RE
3. Urząd WPU jest umieszczony w RUE i KE
4. Kompetencje:
 - z upoważnienia RUE i w porozumieniu z MSZ PC opracowuje, prowadzi i realizuje WPZiB
 - koordynuje w RUE i KE wszystkie działania zewnętrzne UE oraz czuwa nad ich spójnością
 - reprezentuje UE na arenie międzynarodowej w WPZiB



ESDZ

1. ESDZ stanowi namiastkę przyszłej europejskiej służby dyplomatycznej
2. Skład ESDZ: urzędnicy departamentów SG RUE, urzędnicy KE oraz personel MSZ PC (w proporcjach 1/3-1/3-1/3)
3. Organizację i zasady funkcjonowania ESDZ określa decyzja RUE, która stanowi na wniosek wysokiego przedstawiciela Unii, po konsultacji z PE i po uzyskaniu zgody KE

ZMIANY W PRAWIE DO INICJATYWY

1. Prawo do inicjatywy wobec RUE posiadają odtąd rządy PC, WPU lub WPU wspólnie z KE (dotąd – rządy PC lub KE)

ZMIANY W KATALOGU INSTRUMENTÓW PRAWNYCH

1. Ogólne wytyczne
2. Decyzje określające działania
3. Decyzje określające stanowiska
4. Decyzje wykonawcze do ww. decyzji
5. Akty nieformalne będące rezultatem umacniania systematycznej współpracy
6. Decyzje określające strategiczne interesy i cele UE, przyjmowane przez RE we wszystkich działaniach zewnętrznych (mają szerszy zasięg aniżeli dotychczasowe wspólne strategie)

ZMIANY W MECHANIZMIE DECYZYJNYM – ROZSZERZENIE ZAKRESU STOSOWANIA PROCEDURY KWG

1. Decyzje określające działania
2. Decyzje określające stanowiska
3. Decyzje określające działania, zgodnie z propozycją WPU, przedłożoną w wyniku wniosku RE skierowanego do niego z jej własnej inicjatywy lub z inicjatywy tegoż WPU
4. Decyzje określające stanowiska, zgodnie z propozycją WPU, przedłożoną w wyniku RE skierowanego do niego z jej własnej inicjatywy lub z inicjatywy tegoż WPU
5. Decyzje wykonawcze do ww. decyzji
6. Decyzje o mianowaniu specjalnego przedstawiciela (pełnomocnika) podlegającego WPU



ZMIANY W MECHANIZMIE DECYZYJNYM – ROZSZERZENIE ZAKRESU STOSOWANIA PROCEDURY KWG

7. Decyzje w sprawie zawarcia UM z PT lub OM, jeżeli umowa ma na celu wprowadzenie w życie instrumentu prawnego, przyjmowanego kwg
8. Decyzje w sprawie utworzenia tzw. funduszu początkowego
9. Decyzje w sprawie ustanowienia SWS
10. Decyzje w sprawie zawieszenia udziału danego PC ze SWS
11. Decyzje w sprawie wycofania się danego PC ze SWS
12. Decyzje określające statut, siedzibę i zasady funkcjonowania EAO



FUNDUSZ POCZĄTKOWY

1. TL potwierdza, że z BO UE są finansowane wydatki administracyjne oraz część wydatków operacyjnych, z wyjątkiem wydatków na WPBiO
2. Do TL: jeżeli wydatki operacyjne nie były pokrywane z BO UE, ponosiły je PC według kryterium PKB (np. mechanizm ATHENA)
3. TL zobowiązuje UE do ustanowienia FP, złożonego ze składek PC w celu finansowania inicjatyw WPZiB, w tym działań przygotowawczych do MP oraz samych MP cywilnych i militarnych
4. Decyzję w sprawie utworzenia FP podejmuje RUE, stanowiąc kwg, na wniosek WPU

MIĘDZYRZĄDOWE ATRYBUTY WPZiB

1. WPZiB jest określana i realizowana przez RE i RUE, stanowiące co do zasady jednomyślnie, zaś wyjątkowo kwg (w przypadku decyzji na wniosek PC= większość superkwalifikowana)
2. W WPZiB wyklucza się przyjmowanie aktów ustawodawczych
3. WPZiB wykonują: WPU oraz PC
4. PE i KE odgrywają w WPZiB ograniczoną rolę, zaś TSUE zasadniczo nie ma w niej żadnych kompetencji, z wyjątkiem uprawnień proceduralnych
5. Przy podejmowaniu decyzji w trybie jednomyślnym każde PC ma możliwość konstruktywnego wstrzymania się od głosu, zaś podczas głosowania w trybie kwg może powołać się na interes narodowy



MIĘDZYRZĄDOWE ATRYBUTY WPZiB

6. W WPZiB wyklucza się stosowanie klauzuli elastyczności
7. WPZiB posiada odrębną kategorię podziału kompetencji
8. W WPZiB obowiązuje inna niż w pozostałych politykach procedura nawiązywania WW
9. Procedura zawierania UM w WPZiB charakteryzuje się specyfiką polegającą na wyłączeniu z niej PE, KE i TSUE
10. Odrębne są zasady finansowania WPZiB
11. Ochrona danych osobowych w WPZiB posiada konkretnie określoną podstawę prawną
12. WPZiB jako jedyna polityka unijna jest umieszczona w TUE, a nie w TFUE



TL – ZMIANY W WPBIO

1. Status traktatowy dla WPBiO
2. Status traktatowy dla EAO
3. Ustanowienie SWS
4. Klauzula sojusznicza
5. Klauzula solidarności (obowiązuje we wszystkich działaniach zewnętrznych)
6. Rozszerzenie liczby MP

1. EAO - organ międzyrządowy
2. Kompetencje:
 - 2.1. Koordynacja współpracy PC w zakresie rozwoju nowych rodzajów uzbrojenia oraz wspólnych jednostek wojskowych
 - 2.2. Prowadzenie badań nad nowymi technologiami obronnymi
 - 2.3. Wzmacnianie bazy przemysłowej i technologicznej sektora obronnego
3. EAO utworzona na podstawie wspólnego działania RUE z 12.07.2004 r., zaś w 2005 r. rozpoczęła działalności
4. Należą do niej wszystkie PC UE, z wyjątkiem DK

SWS

1. SWS ustanawiają PC o większym potencjale wojskowym
2. Kryteria i zobowiązania w zakresie potencjału wojskowego określa protokół nr 10 w sprawie SWS
3. PC notyfikują swój zamiar RUE i WPU. W terminie 3 miesięcy RUE w trybie kwg i po konsultacji z WPU przyjmuje decyzję ustanawiającą SWS, określającą listę uczestniczących w niej PC

4. Podobieństwa między SWS a WW
 - może być nawiązywana wyłącznie za zgodą instytucji UE, a nie rządów PC
 - ma być realizowana w ramach UE, a nie poza UE, jest otwarta dla wszystkich PC
5. Różnice pomiędzy SWS a WW
 - RUE podejmuje decyzję o jej nawiązaniu KWG, a nie jednomyślnie
 - nie ma formalnego wymogu udziału w niej co najmniej 9 PC

KLAUZULA SOJUSZNICZA

1. Treść:

- *W przypadku gdy jakiegokolwiek Państwo Członkowskie stanie się ofiarą napaści zbrojnej na jego terytorium, pozostałe Państwa Członkowskie mają w stosunku do niego obowiązek udzielenia pomocy i wsparcia przy zastosowaniu wszelkich dostępnym im środków, zgodnie z artykułem 51 Karty Narodów Zjednoczonych. Nie ma to wpływu na szczególny charakter polityki bezpieczeństwa i obrony niektórych Państw Członkowskich. Zobowiązania i współpraca w tej dziedzinie pozostają zgodne ze zobowiązaniami zaciągniętymi w ramach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, która dla państw będących jej członkami pozostaje podstawą ich zbiorowej obrony i forum dla jej wykonywania (art. 42 ust. 7 TUE)*



KLAUZULA SOJUSZNICZA

2. Ograniczenia materialne:

2.1. Nie może prowadzić do konfliktu interesów z NATO, ponieważ mogłoby to spowodować podział systemu bezpieczeństwa w Europie

2.2. Dotyczy pomocy wzajemnej PC UE

2.3. Państwa neutralne lub prowadzące politykę neutralności w razie agresji zbrojnej przeciw nim nie są zobowiązane do udzielenia pomocy i wsparcia, choć same mogą korzystać z prawa do takiej pomocy i wsparcia ze strony pozostałych PC UE

2.4. Pomoc udzielana w oparciu o postanowienia klauzuli sojuszniczej musi być zgodna z przepisami art. 51 Karty NZ

2.5. TL nie precyzuje szczegółowych procedur jej uruchomienia na poziomie instytucjonalnym i operacyjnym



PAŃSTWA NEUTRALNE W UE

1. A – wieczysta neutralność od 1955 r. opiera się na umowie międzynarodowej z 1955 r.
2. S – w latach 1812-1992 neutralność opierała się na jednostronnej deklaracji, ale w 1992 r. Riksdag przyjął doktrynę bezaliansowości, natomiast w 2004 r. w strategii bezpieczeństwa stwierdzono, że trudno sobie wyobrazić, aby S „pozostała neutralna w przypadku agresji” na inne PC UE. Od 1992 r. S prowadzi politykę neutralności, ale nie jest państwem neutralnym



KLAUZULA SOLIDARNOŚCI

1. Zobowiązuje UE i PC do solidarnego współdziałania, jeżeli dane PC UE stałoby się przedmiotem
 - żywiołowej
 - katastrofy spowodowanej przez człowieka
 - ataku terrorystycznego
2. Wówczas UE mobilizuje wszystkie instrumenty, w tym środki wojskowe, udostępnione przez PC w celu udzielenia pomocy
3. Decyzję określającą warunki zastosowania klauzuli solidarności podejmuje RUE, kwg, na wspólny wniosek KE i WPU. Jeżeli jednak decyzja ta ma wpływ na WPBiO, RUE podejmuje ją jednomyślnie i zgodnie z zasadą konstruktywnego wstrzymania się od głosu



ZADANIA PETERSBERSKIE

1. TL zwiększa liczbę ZP, co oznacza w konsekwencji zwiększenie z 3 do 6 liczby MP
2. Nowymi ZP są:
 - 2.1. Wspólne działania rozbrojeniowe (programy likwidacji broni i uzbrojenia, kontrola zbrojeń itp.)
 - 2.2. Zapobieganie konfliktom (system wczesnego ostrzegania, środki budowy zaufania i wzmacniania bezpieczeństwa itp.)
 - 2.3. Doradztwo i wsparcie wojskowe (współpraca z PT lub OM w zakresie budowy demokratycznych sił zbrojnych itp)
 - 2.4. Operacje stabilizacyjne po zakończeniu konfliktów
 - 2.5. Walka z terroryzmem, w tym wspieranie PT w zwalczaniu terroryzmu na ich terytoriach



MISJE PETERSBERSKIE OD TL

1. Misje humanitarne i ratunkowe
2. Misje zapobiegania konfliktom i utrzymania pokoju (do misji służących utrzymaniu pokoju włączono zadanie zapobiegania konfliktom – od TL)
3. Misje zbrojne służące zarządzaniu kryzysowemu, w tym przywracaniu pokoju
4. Wspólne działania rozbrojeniowe (od TL)
5. Misje wojskowego doradztwa i wsparcia (od TL)
6. Misje stabilizacyjne po zakończeniu konfliktów (od TL)

Wszystkie MP mogą być wykorzystywane do walki z terroryzmem, a także wspierania PT w zwalczaniu terroryzmu na ich terytoriach



MISJE PETERSBERSKIE OD TL

1. Decyzję o powołaniu misji podejmuje jednomyślnie RUE
2. Koordynację MP zapewnia WPU pod kierunkiem RUE i w porozumieniu z KPiB
3. RUE może również powierzyć przeprowadzenie MP grupie PC, jeżeli wyrażą one zgodę i dysponują odpowiednim potencjałem. Wtedy PC ustalają między sobą sposób zarządzania MP

MISJE PETERSBERSKIE OD TL. PODSUMOWANIE

1. Dla realizacji MP ważną rolę odgrywają: DP RM UZE (1992 r.) oraz TA (1997 r.)
 - 1.1. DP zdefiniowała katalog misji:
 - misje humanitarne i ratunkowe
 - misje utrzymania pokoju
 - misje zbrojne służące zarządzaniu kryzysowemu, w tym przywracaniu pokoju

MISJE PETERSBERSKIE OD TL. PODSUMOWANIE

1.2. Na mocy TA UE uzyskała zdolność prowadzenia MP na równi z UZE. Tym samym MP uzyskały podstawę traktatową

1.3. Na podstawie TN UE uzyskała wyłączone prawo prowadzenia MP, podczas gdy rola UZE została ograniczona do wspólnej obrony (art. V zmodyfikowanego PB) oraz do kontroli zbrojeń (art. IX zmodyfikowanego PB)

2. Podczas spotkania MO PC UE w Sintrze (28.02.2000 r.) podjęto decyzję, że MP mogą być prowadzone na terenie całej Europy, jaki i na mniejszą skalę - na całym świecie

